

HUSOVEC, M. ZODPOVEDNOSTĚ NA INTERNETE PODĚA ĀESKĚHO A SLOVENSKĚHO PRÁVA

TOMÁŠ ABELOVSKÝ

HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete podľa českého a slovenského práva*. Praha: CZ.NIC, 2014, 230 s. Edice CZ.NIC. ISBN 987-80-904248-8-3.

Toto leto sa nám do rúk dostala zaujímavá publikácia slovenského právnika Martina Husovca. Titul elektronickej knihy¹ znie pomerne ambiciózne a zároveň prekvapujúco. Právnmu inštitútu zodpovednosti už boli venované mnohé monografie a odborné komentáre, ale výlučne civilnej zodpovednosti osôb na internete takmer žiadna.² Dozaista ide o priekopnícky čin. Prekvapením je, že monografia nemá ostať len v rukách akademikov, ale jej obsah mieri aj do rád praktikujúcich právnikov a rôznorodých internetových podnikateľov. Ako uvádza sám autor: „práca je teda štylizovaná ako príručka pre oboch, pozorného a rýchleho čitateľa“. Namiešať takéto snúbenie teoretického obsahu s praktickými postrehmi je nesmierne ťažké. Ale ako autor zvládol tento vytýčený cieľ?

Len pred nedávnom sme vytriezveli z prípadu SDEÚ vo veci Svensson.³ Rozhodnutie Najvyššieho súdu ĀR o zodpovednosti prevádzkovateľa za

¹ Elektronická kniha je dostupná pod licenciou Creative Commons CC BY-ND 3.0 CZ z http://knihy.nic.cz/files/nic/edice/Zodpovednost_web_FINAL.pdf

² V tuzemskej odbornej literatúre nájdeme dve prelomové publikácie – Internet a autorské právo (2003) od Jiřího Čermáka a Právo na Internetu (2007), ktoré sa dotýkajú zodpovednostných vzťahov na internete. Svoje popredné miesto si zaslúži vydarená monografia od Radima Polčáka Internet a proměny práva (2012), ktorá je svojím obsahom veľmi originálna a nadčasová.

³ C-466/12 - Svensson and Others [online]. [cit. 2014-11-11]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-466/12>

vkladanie a udržiavanie embed linkov na materiál porušujúci autorské právo prinieslo viac otázok ako odpovedí.⁴ A ako vlastne dopadol švédsky *The pirate bay*?⁵ Konania v pozadí týchto prípadov majú jednu spoločný moment, a to hľadanie zodpovedného subjektu v kyberpriestore. Predložená publikácia odhaľuje a popisuje úskalnia odpovede na tento problém. Už jej štruktúra naznačuje, že ide o precízne zvolený obsah. Autor nám ponúka kokteil zostavený z analýzy slovenskej, českej a zahraničnej úpravy náhrady škody a zodpovednostných vzťahov. Komparatívny pohľad je pripravený najmä na podklade nemeckého civilného práva, s ktorým má sám autor bohaté akademické skúsenosti. Bez povšimnutia neostáva ani angloamerický prístup (USA, Veľká Británia) a súvisiaca rozhodovacia prax, ktorá je v mnohom inšpiratívna, avšak ešte stále na míle vzdialená. Ako sám autor uvádza, pracuje so zahraničnou argumentáciou a jej podliehajúcimi právnymi princípmi viac, než so samotnými konceptami cudzích jurisdikcií. Výnimku predstavujú v tomto smere len osobitné výňatky nemeckého civilného práva, ktoré sú autorovi blízke pre jeho súčasné profesné pôsobenie ne inštitúte Maxa Plancka v Mníchove.

Autor v úvode predstavuje hlavnú myšlienku svojej práce, a to dôsledne rozpracovaný princíp, podľa ktorého každý zodpovedá sám iba za svoje vlastné konanie. Knižka sa zaoberá práve prípadmi, keď toto pravidlo zdanlivo neplatí a teda prípadmi, keď poskytovateľ zodpovedá za cudzie konanie – konanie svojich užívateľov alebo tretích osôb, od ktorých pochádza ním použitý obsah. Čo je potrebné oceniť, autor dôsledne pracuje so základným delением na zodpovednosť za vlastný a zodpovednosť za cudzí obsah.

Publikácia je rozdelená do štyroch základných častí. Po úvodných pasážach autor približuje zodpovednosť poskytovateľa služieb za vlastný obsah. Teoretická časť sa zameriava najmä na vytvorený, prevzatý a čo je zaujímavé, aj podhodенý obsah. Ďalšia kapitola predstavuje ťažisko samotnej

⁴ Rozhodnutie NSČR, sp. zn. 8 Tdo 137/2013; publikované v MYŠKA, Matěj. Odkaz není zločin? Embedding, užití díla a trestný čin porušování autorského práva. *Revue pro právo a technologie*. 2013, č. 7, str. 42-44.

⁵ Svea Court of Appeal (Swedish) [online]. [cit. 2014-11-11]. Dostupné z: http://www.svd.se/multimedia/archive/00650/L_s_hela_Pirate_bay_650045a.pdf

práce. Autor tu približuje zodpovednosť za cudzí obsah na internete. Ide práve o situáciu, s ktorou sa je možné najčastejšie stretnúť v praxi rôznorodých podnikateľských aktivít na internete. Do tejto skupiny aktivít patria najmä služby, akými sú prevádzkovanie webhostingu, obsahového úložiska, činnosť správcu vrcholového doménového mena, ale aj poskytovateľa pripojenia na internet atď. Kapitola je vhodne rozdelená na otázky zodpovedného subjektu (priamy páchatel', účastník, použitá osoba, deliktuálne nespôsobilí, maloletí, duševne chorí), na otázky konania (zakročenia) na ochranu iného⁶ a v neposlednom rade na otázky vylúčenia zodpovednosti. Vydarené je pojednanie o otázkach nepriameho porušenia právnej normy (účastníctvo). Špeciálna časť je venovaná zvláštnostiam web hostingu alebo službe informačnej spoločnosti s povahou „mere conduit“ (púhy kanál). Taktiež samostatná časť sa zaoberá „cachingom“ alebo problematikou technického filtrovania. Posledné dve kapitoly prispievajú otázkami súčinnosti nevinného poskytovateľa a tzv. cezhraničnými súvislosťami, kde autor vysvetľuje aspekty súvisiace s medzinárodným právom súkromným a spôsobe určovania rozhodného práva.

Autor pracuje s overenou metódou, podľa ktorej najskôr teoreticky vysvetlí jednotlivé inštitúty, pristúpi k ich nožnej aplikácii v prostredí internetu a potom ponúkne príklady. Ku každej teoretickej stati ponúka aj kazuistiku, čo potvrdzuje pridanú hodnotu práce pre praktikujúcich právnikov, ale aj laikov. Navyše, práca je obohatená o tzv. ideálne vzorové návrhy legislatívnych úprav jednotlivých právnych inštitútov (napr. transpozície smernice o elektronickom obchode). Čo je potrebné uvítať, autor je schopný v niektorých častiach predložiť trestnoprávne aspekty danej problematiky, akými sú napríklad trestnoprávna doktrína účastníctva alebo obecná trestnoprávna zodpovednosť za obsah. Otázky trestného práva sú tak vhodne prepojené s otázkami civilnej zodpovednosti. Za zmienku stojí neprehliadnuteľná orientácia autora v novo-pulzujúcej oblasti Law & Economics, na základe čoho mnohé pojednania sú doplnené o ekonomickú analýzu práva, resp. štatistický pohľad na celú vec (príkladom môže byť

⁶ Za zmienku stojí napr. stať o zakročovacej povinnosti. Takýto precízny komentár je naozaj nadštandardný a v súčasnej odbornej literatúre ojedinelý. Autor sa tu púšťa do osvetlenia anglo-amerických zvyklostí.

vhodne vysvetlená Handová formula a výške súvisiacich nákladov alebo potreba notifikácie pre nastúpenie zodpovednosti v prípade prevenčnej povinnosti).

Grafická stránka, ktorá je vlastná edícii CZ.NIC, robí publikáciu veľmi čitateľnú a zrozumiteľnú. Pri takomto druhu práce je už samozrejmosťou očakávať bohatý poznámkový aparát. Ten je v predloženej práci naozaj pozoruhodný. Môže sa zdať, že predstavuje samotný paralelný príbeh a svojím obsahom dokáže dokonca odradiť už spomenutého „rýchleho čitateľa“. Je potrebné poznamenať, že spôsob vysvetlenia látky je miestami prísne akademický a plný novátorskej právnej terminológie. Žiaľ, rýchly čitateľ sa tu bez právnického vzdelania nebude vedieť orientovať. Avšak v závere publikácie autor prináša vydarený „manažérsky sumár“, ktorý poslúži ako rýchly prehľad podstatných základných služieb a ich právnej úpravy zodpovednostného režimu.

Je možné zhrnúť, že posudzovaná monografia má ambíciu zaujať svoje miesto vedľa právnych stálic, akými sú napr. Lubyho Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve (1958) alebo Švestkova Zodpovednosť za škodu podľa občianskeho zákonníka (1966). Avšak či sa to tejto modernej publikácii podarí, bude závisieť nielen od reakcie odbornej verejnosti, ale aj od ďalšej akademickej práci autora a jeho systematickom prístupe k právnemu inštitútu zodpovednosti za škodu. Napriek tomu autor naplnil jeden z dlhodobu žiadaných cieľov. Zmapoval a popísal terén, v ktorom sa už môžeme opäť pohybovať o niečo istejšie, ale aj zodpovednejšie.